

PALVELUPALAPELISTÄ MONIVÄRIMAALAUKSEEN?

**Moniammatillisen
toiminnan
kehittämismahdollisuuksia
neljän tuulen ilmiöiden
kokonaisvaltaiseen
kohtaamiseen**

27.9.2017

Neljän tuulen seminaari

Sosionomi (amk) opinnäytetyö

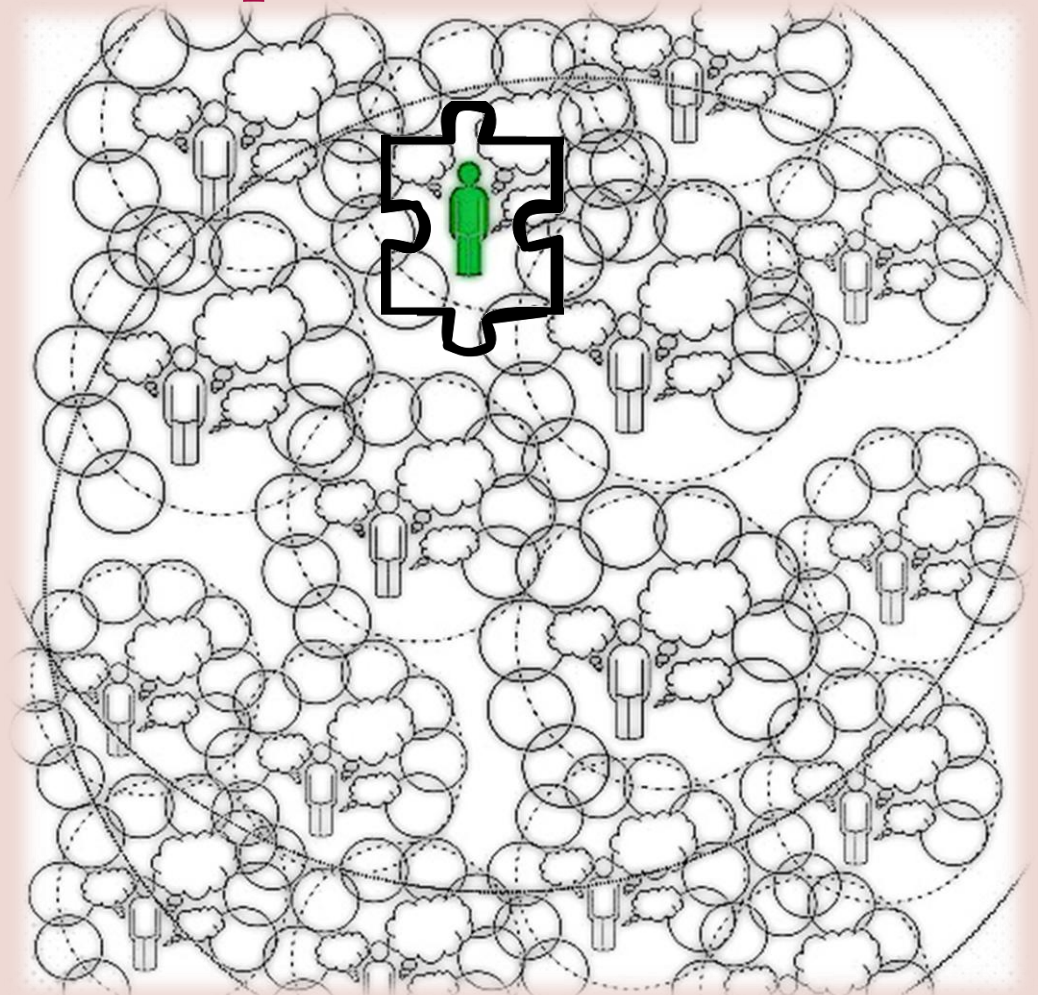
Lahden ammattikorkeakoulu

Janette Ahvenainen

❧ Ajatus opinnäytetyön nimen takana: ❧

Ihmiselämä...

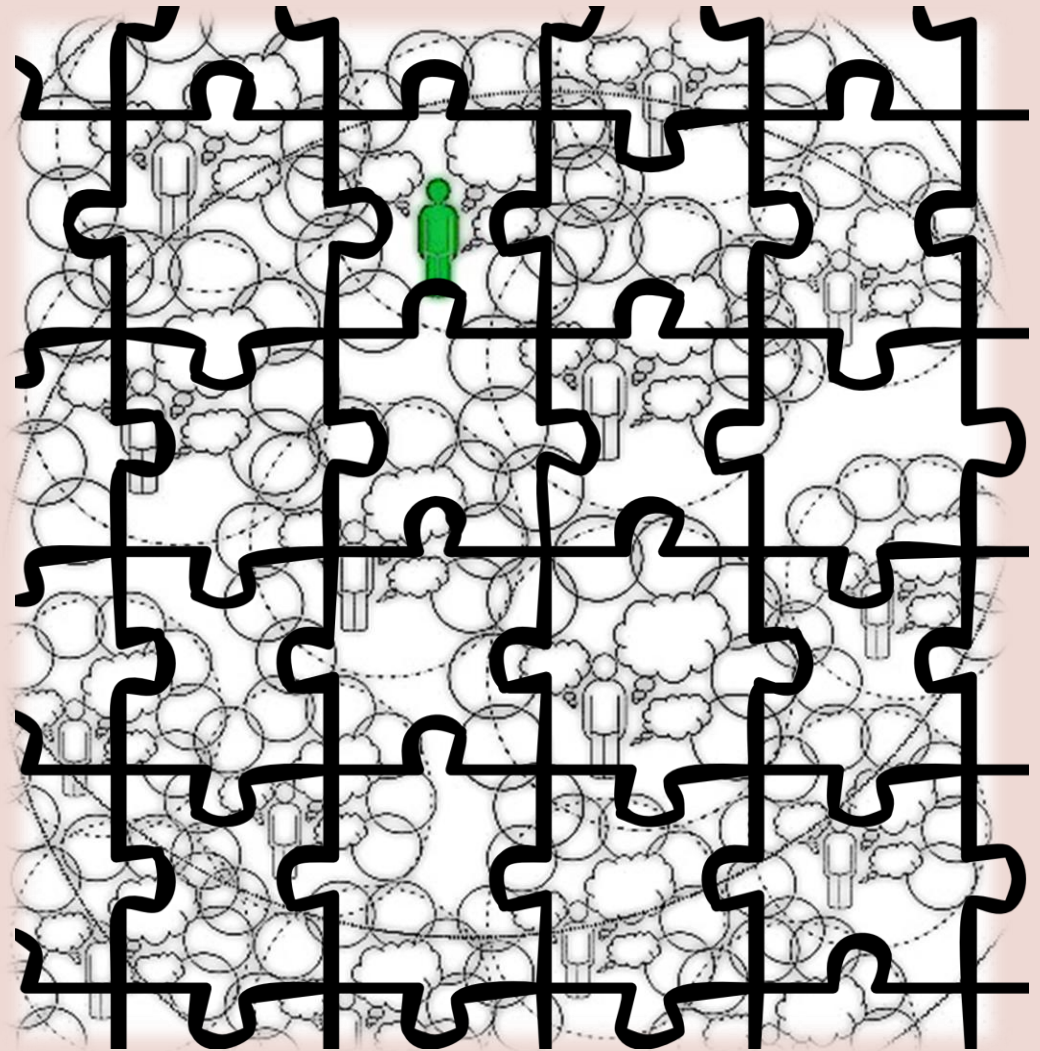
...ei taivu
paloiteltavaksi

Miten siis ajoin
palapeliä muistuttava
palvelujärjestelmämme
kykenee kohtaamaan
ihmisen
kokonaisvaltaisesti?

Miten erilaisiin paloihin
jakautunut
palvelujärjestelmämme
pystyy kohtaamaan
monimutkaiset, monen
tason **dynaamiset**
ongelmat?

Ja myös **ehkäisemään**
näitä ongelmia?

**Yksi mahdollinen
vastaus:
Moninäkökulmainen
YHTEISTOIMINTA →
Moniammatillisuus?**

Neljä tuulta

(Four Winds = 4W)

Mielenterveysongelmat

Päihdeongelmat

Ongelmapelaaminen

Lähisuhdeväkivalta

→ Ilmiöiden väliset yhteydet luovat tarpeen tarkastella niitä yhtäaikaisesti ja niiden ehkäisyä kokonaisvaltaisesti ja monialaisesti =

Neljän tuulen kokonaisuus

Mikä neljän tuulen ilmiötä yhdistää?

EHKÄISTÄVISSÄ!

Lähisuhde-
väkivalta

**YHTEISKUNNALLE KALLIITA
TUOTTAVAT INHIMILLISTÄ
KÄRSIMYSTÄ**

Päihde-
ongelmat

**YKSILÖ-, YHTEISÖ-,
YHTEISKUNTATASON ILMIÖITÄ**

**VOIVAT MUODOSTAA
YLISUKUPOLVISIA JATKUMOITA**

**VARHAISET KOKEMUKSET JA
TRAUMAT VOIVAT VAIKUTTAA
SYNTYYN**

KYNNYS HAKEA APUA

SYNNYTTÄVÄT HÄPEÄÄ

Ongelma-
pelaaminen

**KASVATTAVAT KUOLEMAN JA
ITSEMURHAN RISKIÄ**

Mielenterveys-
ongelmat

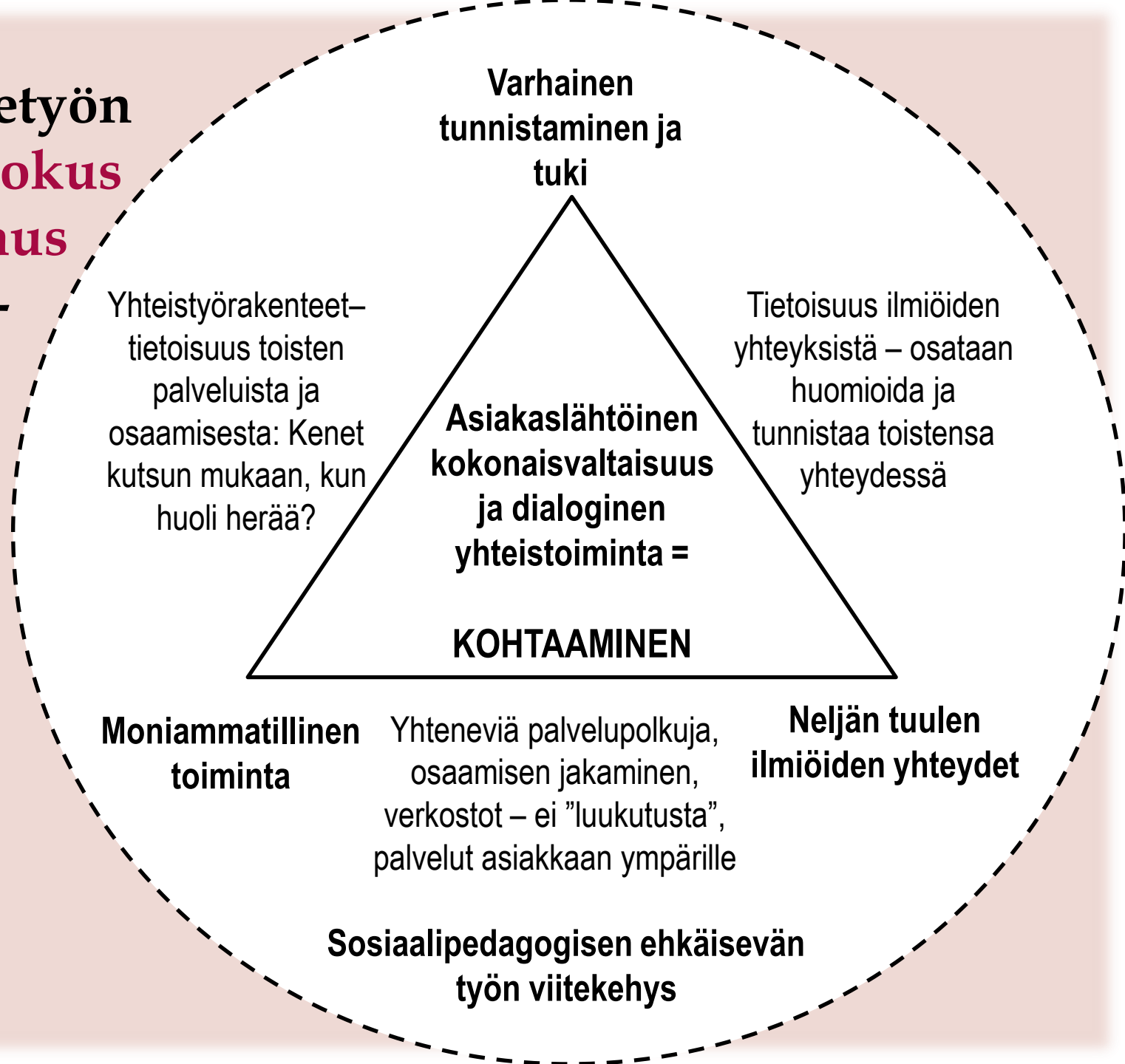
**VOIVAT KYTKEYTYÄ TOISIINSA KOMPLEKSISESTI
TOINEN TOISTENSA PAHENTAJINA, RISKITEKIJÖINÄ, SYINÄ JA SEURAUKSINA**

❧ Opinnäytetyön tarkoitus ❧

- Laadultaan **tutkimuksellinen** opinnäytetyöni on toteutettu **Sosiaalialan osaamiskeskus Verson** toimeksiantona...
- Hahmottelemaan osaltaan neljän tuulen kokonaisuuden **teoreettista perustaa**
- Tuottamaan materiaalia Neljä tuulta - **kehittämishankkeen tueksi**, jonka osaksi opinnäytetyö kuuluu

**Opinnäytetyön
tutkimusfokus
ja aiheajaus
pähkinän-
kuoressa**
→

Opinnäytetyön tavoitteet

Kartoittaa **neljän tuulen** **ilmiöiden yhteyksiä ja yhteisesiintyvyyttä** sekä lähdetiedon että käytännön kokemusten pohjalta

Tuottaa tietoa neljän tuulen ilmiöiden **varhaisen tunnistamisen** osaamisen vahvistamisen tueksi

Kartoittaa **moniammatillisen toiminnan tilaa** Päijät-Hämeen sosiaali-, terveys- ja sivistystoimialoilla neljän tuulen kehittämistyöhön liittyen

Tutkimuskysymykset

1. Miten moniammatillisen toiminnan periaatteet toteutuvat ammattilaisten mielestä käytännön työssä?

2. Miten hyvin ammattilaiset kokevat osaavansa tunnistaa ja ottaa puheeksi neljän tuulen ilmiöt?

3. Missä määrin neljän tuulen ilmiöt esiintyvät yhdessä ammattilaisten kokemusten mukaan omassa asiakaskunnassa?

Tiedonhankinta

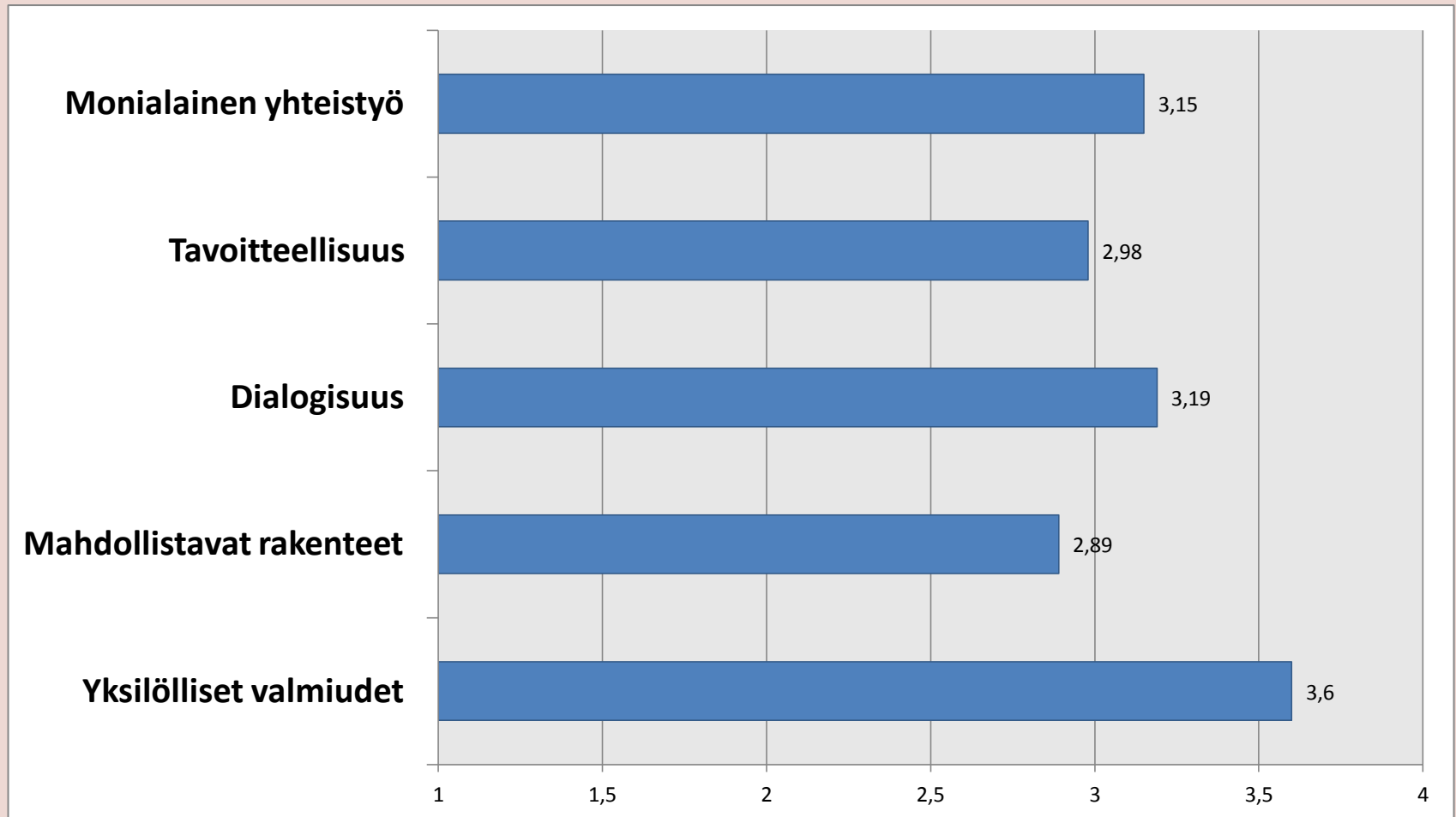
- **Tiedonhankintamenetelmä:**
määrällistä tietoa keräävä strukturoitu Webropol kyselytutkimuslomake (11 pääkysymystä, 43 alakysymystä)
- **Perusjoukko noin 300** ammattilaista, jotka toimivat Päijät-Hämeen sosiaali-, terveys- ja sivistystoimialoilla nuorten, aikuisten ja perheiden palveluissa neljän tuulen ilmiöiden parissa
  - **Otanta (n=130)** vastausprosentti **62%**
  - **Vastaajien määrä 81** eli hieman yli **25%** tutkittavasta perusjoukosta
- **Kysymykset väittämämuotoisia:**
Vastaukset annettiin **LIKERT asteikolla 1-4**
(1=täysin eri mieltä/ei kenelläkään,
4=täysin samaa mieltä/erittäin monella)

❁ Kyselyn keskeiset tulokset: Moniammatillisuus

- **Selkeimmät kehittämistarpeet:**
Rakenteelliset mahdollisuudet (aika, tasa-arvo, johtajuus ja toimintakulttuuri)
→ 50% kokee ajan riittävydessä jonkin asteisia puutteita

Tavoitteellisuus (työ- ja roolijaot, yhteiset tavoitteet & arviointi, motivaatio & sitoutuminen)
→ 36 % kokee jonkin asteisia puutteita työ- ja roolijakojen selkeydestä
- **Voimavarat:**
Yksilölliset valmiudet → Myönteiset asenteet oppimista, erilaisuutta ja yhteistoimintaa kohtaan, **luottamus omaan osaamiseen** vahvaa

Dialogisuus koettiin monelta osin varsin hyvin toteutuvaksi

Moniammatillisuuden periaatteiden toteutuminen:

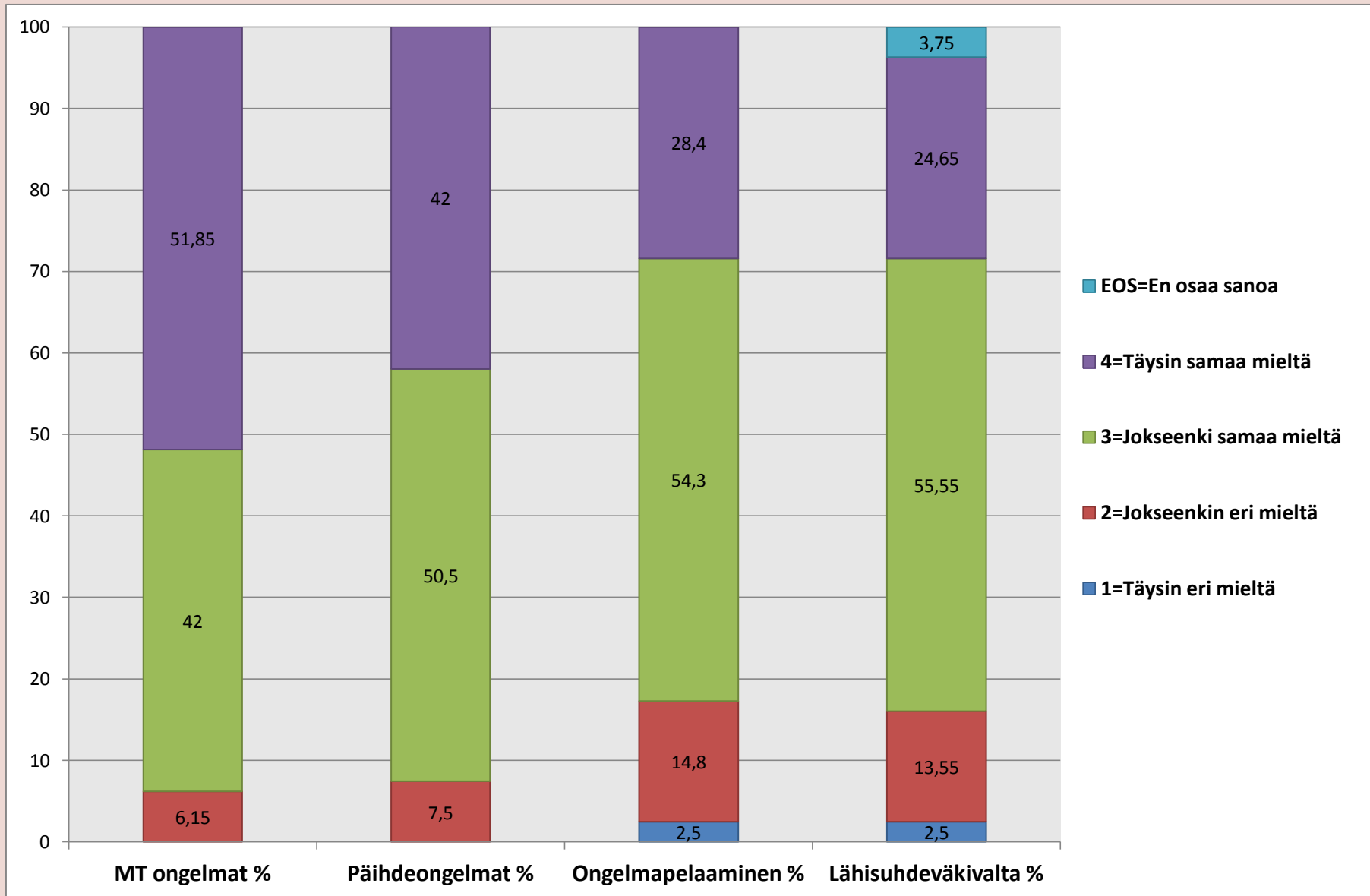
(huom. 1 ja 4 vastakkaisia väittämäärijoja, eli keskiarvo ei ole suoraan pisteytys tai arvosana ko. periaatteille, vaan kuvaa periaatteiden välisiä suhteellisia eroja niiden toteutumisessa)

❧ Kyselyn keskeiset tulokset: ❧

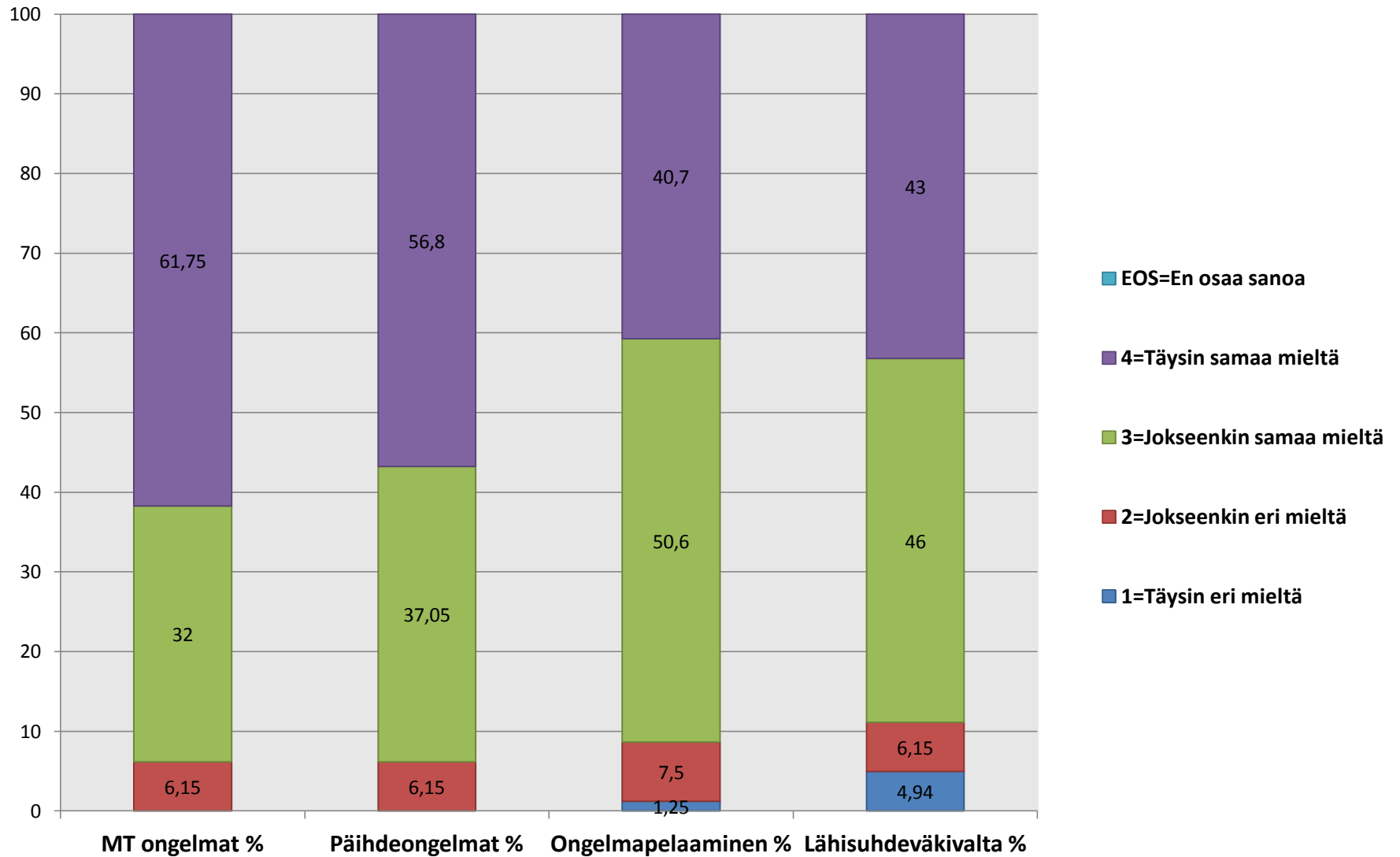
Neljän tuulen ilmiöiden tunnistaminen ja puheeksiotto

- Ammattilaiset kokevat osaavansa varsin hyvin tunnistaa ja ottaa puheeksi neljän tuulen ilmiöt
  - Ilmiöiden välillä kuitenkin epätasaisuutta; mielenterveys- ja päihdeasiat pelaamista ja lähisuhdeväkivaltaa tutumpia?
  - Viidennes (20 %) vastaajista kokee saavansa **koulutusta riittävästi** neljän tuulen ilmiöiden tunnistamisen tueksi
  - Kolmasosa (33 %) puolestaan on **jokseenkin tai täysin eri mieltä koulutuksen riittävydestä**
  - Tulos perustelee 4W hankkeen tarvetta: Ilmiöiden välisten ”tuttuserojen” tasaamisen ja osaamisen vahvistamisen tarve

Neljän tuulen ilmiöiden tunnistaminen:

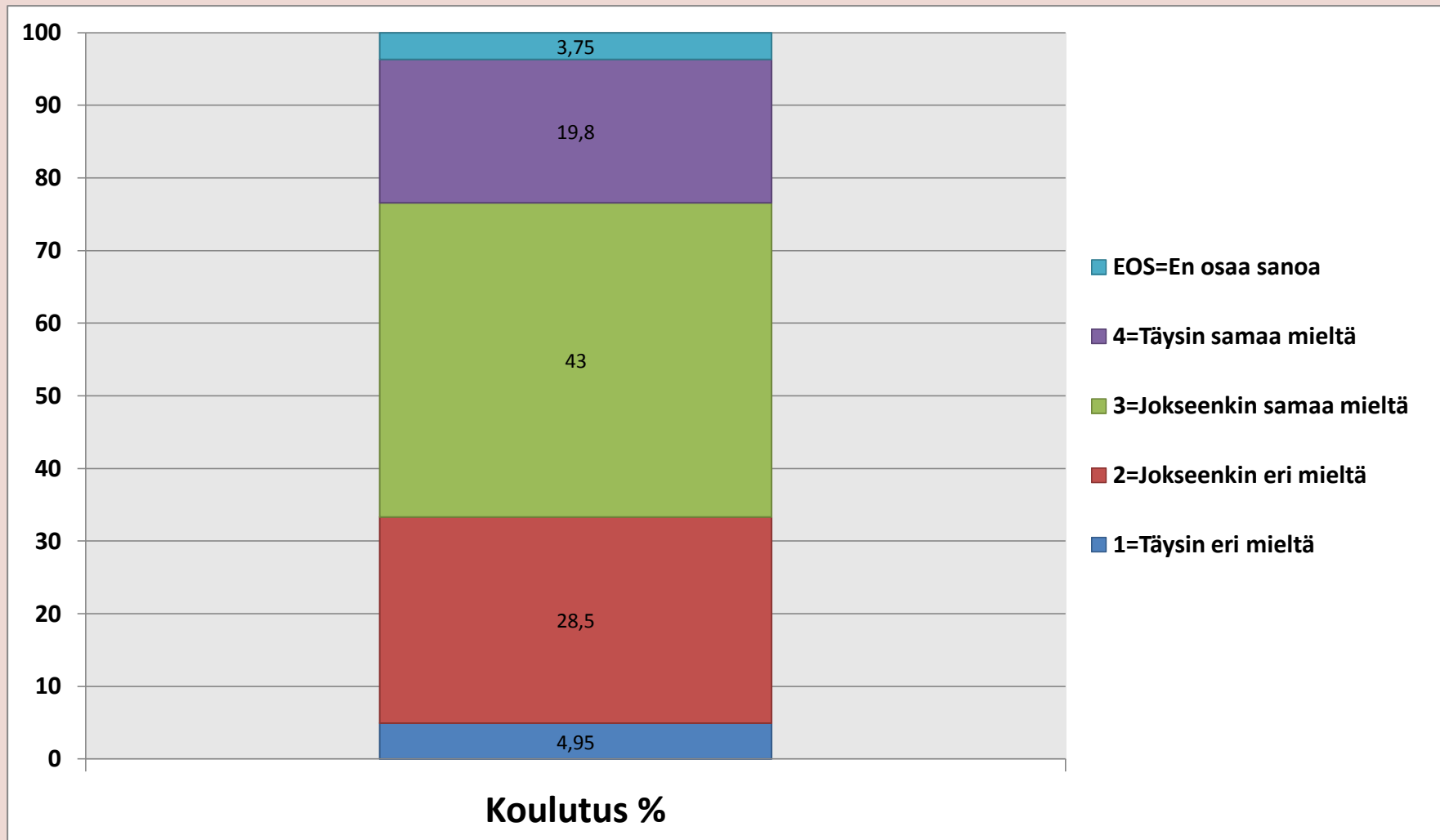

Neljän tuulen ilmiöiden puheeksiotto:

Neljän tuulen ilmiöiden tunnistamista ja puheeksitottoa tukevan koulutuksen riittävyys:

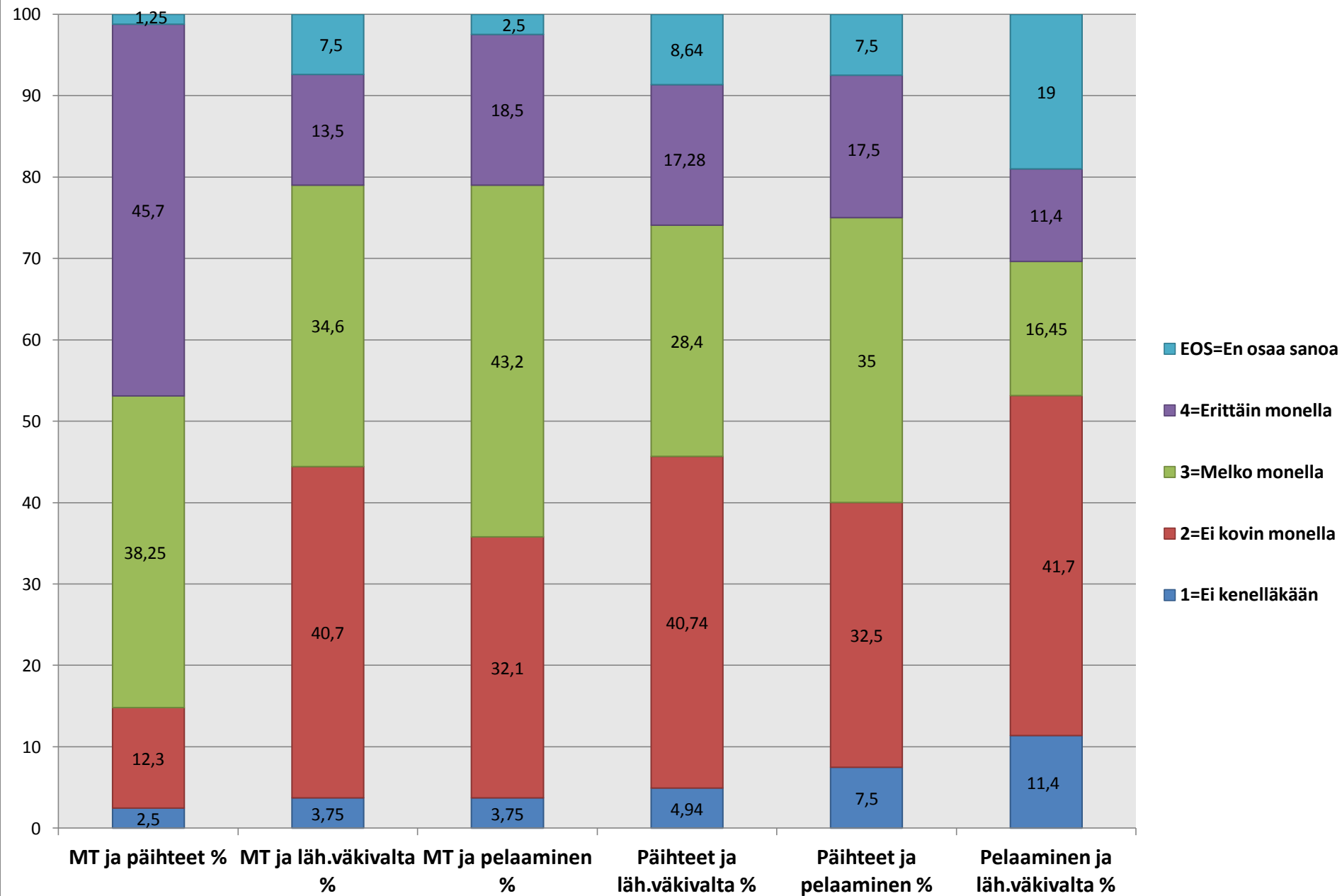

❧ Kyselyn keskeiset tulokset: ❧

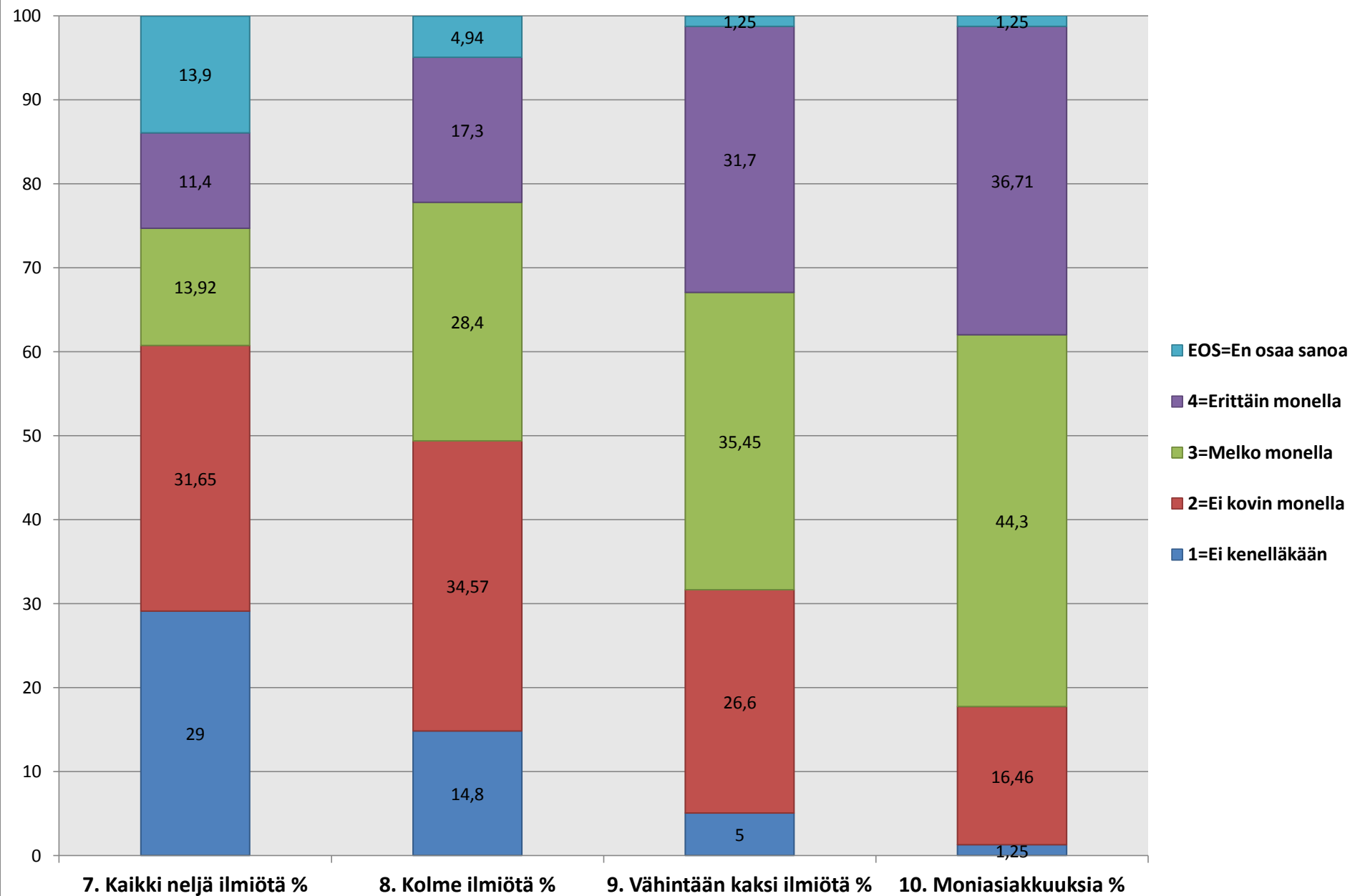
Neljän tuulen ilmiöiden yhteisesiintyvyys

- Merkittäväällä määrällä asiakkaista ja/tai näiden perheenjäsenillä esiintyy neljän tuulen ilmiöitä yhtäaikaisesta

→ Kaikkien ilmiöparien muodostamia kombinaatiota esiintyy: mielenterveys- ja päihdeongelmat selkein yhtäaikainen ”ilmiöpari” - osataan parhaiten tunnistaa?
- **Suuret määrät En osaa sanoa** -vastauksia tässä kysymysoosassa voi viitata tunnistamisen haasteisiin ja lisäosaamisen tarpeeseen

→ Yhteisesiintyvyys perustelee moniammatillisen toiminnan ja 4W hankkeessa kehitettävän toimintamallin tarvetta
= yhden ilmiön esiintyessä on perusteltua huomioida ja kartoittaa myös muiden kolmen olemassaolon mahdollisuus

Neljän tuulen ilmiöiden yhteisesiintyvyys:

Neljän tuulen ilmiöiden yhteisesiintyvyys:

❧ Pohdintoja ❧

- **Paloista kokonaisuuksiin:**

→ Toiminnan ytimessä on **ihmiselämä**, joka on aina **enemmän kuin ongelmien summa!**

→ Monitasoiset ongelmat; laastaroidaanko seurauksia, vai tartutaanko **juurisyihin** ja **ehkäistään liitännäisongelmia?**

→ Yksin ei voi eikä tarvitse hallita ja ymmärtää kaikkia monimutkaisia ilmiöitä ja prosesseja, joiden kanssa toimimme: **Tarvitsemme toisiamme!**

→ Dynaamiset, toisiinsa linkittyvät ongelmat haastavat meidät katsomaan omaa ja toisten toimintaa yksilötyötä laajemmin **kokonaisuuksien** kautta

- **4W ilmiöitä ei koeta vain yksilötasolla**, eikä niitä myöskään voida **ehkäistä** vain yksilöinä, vaan tarvitaan **yhteistoimintaa**:
- Tämä toki edellyttää mm. rakenneuudistuksia, uudistavaa johtajuutta ja poliittista tahtotilaa, MUTTA myös yksilöajattelun haastavaa **kulttuurista muutosta**
  - **Vuorovaikutteinen toimintakulttuurin muutos "sisältä päin" arkitoiminnan yhteisösuhteiden kautta?**
- Yhdessä tekevistä yksilöistä **yhteisölliseen toimintaa = monivärimaalaus**, eli **yhteinen kokonaisuus**, jonka osana yksilöt oppivat, ajattelevat ja toimivat → **Moniammatillisuudesta sosiaalista pääomaa?**

Utopiaa?

Vai olisiko tämä juuri se, mitä tulisikin
tavoitella?

**Kulutusapojen sijaan tärkeää on yhteinen
suunta:**

**Kun ihmiset kerääntyvät yhteen, syntyy
liikettä, kun syntyy liikettä, syntyy muutosta,
sillä emme ole enää paikoillaan!**

*“The sea
is only drops of
water
that have come
together”*

-Desmond Tutu-

KIITOS!

Opinnäytetyö löytyy kokonaisuudessaan osoitteesta

Theseus.fi:

http://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/124973/Ahvenainen_Janette.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Lue myös aiheesta julkaistu artikkeli:

<http://www.lamkpub.fi/2017/06/06/sosiaalipedagoginen-moniammatillisuus-kompleksisten-ongelmien-kohtaajana/>